

Foto: Arkiv (Geografisk Have)

GEOGRAFISK HAVES VENNER

Nyhedsbrev nr. 2 – 2015

www.geografiskhavesvenner.dk

Aldrig så jeg så dejlig en have...

Af Hans Jørn Anhøj

For næsten en måned siden åbnede Geografisk Have porten for sæson 2015.

I strålende solskin og i overværelse af en stor flok børn og voksne gik flaget til tops. Formanden for Geografisk Haves nye bestyrelse, Ove Lauridsen, holdt åbningstalen, og Haven præsenterede sig fra sin allersmukkeste side – forårsklargjort og med hovedparten af de tidlige rododendron i fuldt flor.

Æren herfor vil jeg først og fremmest tilskrive de synlige resultater af en flot indsats af havens personale, der har udnyttet den milde vinter godt!

Jeg vil ønske alle - og ikke mindst venner af Geografisk Have - en lang og dejlig sommer!

Måske mødes vi til Plantemarked Grundlovsdag den 5. juni.

Ny i bestyrelsen

Af Annette Vammen

Da vi som unge først i 1980'erne købte hus i nærheden af Geografisk Have, var min far vildt begejstret, og som årene er gået, forstår jeg nu helt hans begejstring for, at vi kom til at bo så tæt på haven. Den har været til stor glæde gennem årene og

bliver mere og mere betydningsfuld for os, jo ældre vi bliver.

Egentlig var det min faste plan at melde mig ind i Frivilligruppen, når jeg gik på pension, men nu kom så muligheden for at komme i bestyrelsen for GHV lidt før pensionsalderen.

Foto: Hans Jørn Anhøj

Jeg er vokset op med en far, som havde en forkærlighed for rododendron, og er blevet slæbt med rundt på planteskoler hele min barndom. Vi boede i Silkeborg, men tog gerne turen udenbys for at købe planter. Aksel Olsens planteskole i Kolding var selvfølgelig af ganske særlig interesse for min far.

I 1966 købte min far et eksemplar af *Rhododendron sclippenbachii* hos Aksel Olsen i Kolding. Det er en

meget fin sart rhododendron forstået på den måde, at, hvis den vokser i Silkeborg, får den ganske givet frost, når den springer ud.

Dér er nætterne en del koldere og med større risiko for nattefrost i det tidlige forår. Efter mange år opgav min far at se den i blomst, idet den fik et rap nattefrost hvert år.

Foto: Hans Jørn Anhøj (Rh. schlippenbaccii i GH)

Vi flyttede til Kolding, og han besluttede at give os planten. Her har vi været heldige at se *Rhododendron schlippenbaccii* i blomst igennem mange år, og ganske sjovt er det, at den i sin tid er købt hos Aksel Olsen.

Jeg har tidligere ført et meget eksakt kartotek over alle vore rododendron, derfor ved jeg nøjagtigt, hvor den er købt og hvornår. Arbejdet med kartoteket kommer jeg forhåbentlig efter igen, når jeg får lidt mere tid.

En missionær Østergård hjembragte i 1927 to frøkapsler af planten, som Aksel Olsen såede samme år, og planterne blomstrede første gang i 1934. Der står et meget fint eksemplar af *Rhododendron schlippenbaccii* i Geografisk Have i Japanafdelingen i Syvdalen. Den kan være lidt svær at finde; faktisk gik der endda nogle år, inden jeg selv fandt den.

De fine sart lyserøde blomster med lange støvdragere kommer, inden bladene springer ud. En meget fin og elegant blomst, som kun kan imponere, selv om den ikke er særligt prangende. Bare helt enkel og smuk i sin udformning. Den står fint beskyttet i Geografisk Have med mange overstandere, hvor den derfor klarer sig godt.

Generalforsamling den 15. marts 2015

Af Hans Jørn Anhøj

Generalforsamlingen var velbesøgt med 70 deltagere.

Et nyt bestyrelsesmedlem skulle vælges, og det blev Annette Vammen, Kolding, der fortæller om sin havebaggrund i et indlæg i dette nyhedsbrev. Villy Juknelis, Kolding, nyvalgte som suppleant.

Efter selve generalforsamlingen var der stor interesse for indlæggene om Geografisk Haves nye status som selvejende institution.

Ligeledes var Anne Marie Pedersens foredrag om mindre, almindelige træer og buske til vore haver et interessant indlæg, og ikke så få fik i den forbindelse købt en ny plante til haven.

Referat af generalforsamlingen kan ses på foreningens hjemmeside.

Klommen – Frivilliggruppen i Geografisk Have.

Af Mona Bak

Sæson 2015 er i fuld gang, og gruppen har nydt at hjælpe i haven med klargøring til åbningsdagen 30. april.

Plantemarked Grundlovsdag er den næste store opgave, som er under forberedelse.

Foto: Hans Jørn Anhøj

Der kan bruges flere frivillige både på hverdage og ved arrangementer uden for normal arbejdstid.

Den 9. maj kl. 10 - 12 holdt GHV åbent hus i GH, hvor 22 interesserede mødte op til en uforpligtende information om diverse opgaver om det at være frivillig Geografisk Have.

Overraskende og meget glædeligt med så stort et fremmøde, spørgelyst og positiv interesse på en regnvejrsdag i maj.

Dagen sluttede med rundvisning i haven i tørvejr, og der blev truffet aftaler med en del af de fremmødte.

Geografisk Have og Frivilliggruppen glæder sig til gensynet og vil gøre en indsats for, at alle nye kan føle sig godt modtaget i arbejdsgruppen.

H a v e u d f l u g t

Tag med Geografisk Haves Venner på heldagsudflugt til Silkeborg

Lørdag den 27. juni

Indbydelse og program er vedlagt nyhedsbrevet og kan ses på foreningens hjemmeside www.geografiskhavesvenner.dk

Tulipantræ (*Liriodendron tulipifera* L.)

Af Trine Sofie Nielsen

Nogle folk forveksler dette smukke løvtræ med magnolia, og de er da også i samme familie (Magnoliaceae), men er vidt forskellige arter.

Foto: Aksel Hougaard Sørensen

Slægten *Liriodendron* udgøres af bare to arter, der ligner hinanden meget. Den anden art er den kinesiske *Liriodendron chinense* (Hemsl.) Sarge, der er langt sjældnere her hjemme.

Oprindelse

Tulipantræ er hjemmehørende i det østlige Nordamerika, og i Geografisk Have kan man derfor finde den i afdelingen Nordamerika, hvor der står flere eksemplarer af arten. Et ældre eksemplar i den sydlige del i Syvdalen, samt et noget yngre i den nye del af afdelingen mod sydvest.

I Danmark blev tulipantræet første gang plantet omkring 1760 i Fredensborg Slotshave.

Kendetegn

Tulipantræ kendes lettest på sine meget karakteristiske blade, som er langstilkede, spredte, trelappede, hvor den midterste lap ser nærmest

afklippet ud. Omkring 8-15 cm brede og lange. I silhuet ligner bladene et tværsnit af en tulipan. Også blomsterformen kan minde om tulipaner. Heraf det danske navn. Bladoversiden er blank grøn, mens undersiden er grågrøn.

Det er et stort, løvfældende træ med en uregelmæssig krone. Sidegrene er vandrette. Træet bliver op til 25-30 meter højt her hjemme.

Barken er grå og først glat, men med tiden sprækker den op i en fin ensartet gitterstruktur.

Foto: Aksel Hougaard Sørensen

Blomsterne er endestillede på bladbærende skud, ca. 5 cm. lange, og springer ud i juni-juli måned.

Man kan altså fint nå ud i Haven og se dem blomstre. De er grøngule i farven med aftegninger i orange nær grunden. Indvendigt har de søjleformede frugtanlæg og lange støvdragere.

Frugten er koglelignende frugtstande på op til 6-8 cm. Frugtstanden forbliver på efter løvfald. Træets høstfarver er gule til rødgule.

Anvendelse

Veddet er blødt og let at arbejde med, og i Nordamerika bruges det blandt andet til tømmer og til møbler og snedkeri. Herhjemme plantes tulipantræ primært som prydt træ og ses i haver og parker, men kan også findes plantet i skove og anvendt som allé træ.

Det trives bedst i en veldrænet, nærings- og kalkrig jord. Tåler fuld sol eller delvis skygge, gerne med gode læforhold.

Plantemarked Grundlovsdag

Af Henning S Højvælde

Den længe ventede forårsvarme er endelig at mærke over det ganske land og dermed også forventningerne om det kommende plantemarked 5. juni – Grundlovsdag.

Tilmelding er forløbet ganske godt, tilsyneladende bliver stadeantallet lidt færre end sidste år, idet flere har meldt tilbage med oplysninger om, at deres salgsmateriale har været af en kvalitet, de ikke ville kunne præsentere til kunderne.

Foto: GH's arkiv (Plantemarked Grundlovsdag)

De tilmeldte stadelejere viser i øvrigt et udbud, der kan lokke pengene ud af enhver 'havelomme'. Sommerblomster, alpine planter, stauder, buske, små som større træer, pileflet, værktøj, havemaskiner osv. osv. Dertil ikke at forglemme lækkerierne såvel til gane som til pynt – bl.a. ved og i Væksthusene.

Som i fjor forefindes tillige et bankstade på pladsen, og hertil skal bemærkes, at der af sikkerhedsmæssige årsager ikke kan hæves kontanter på stedet, men bygger på dankort-hævning.

Bankstadet er placeret tæt på Indgang og Infotellet.

Jo, der er mange gode grunde til at gå på Plante-marked i Geografisk Have d. 5. juni.

Apropos vejret – ja, dét må vi ta', som det kommer.

Vel mødt!

Nyt fra Haven

Af Tine Kierkegaard

Nu har Haven slået dørene op for endnu en fantastisk sæson - og til hvilket forår.

Vi har rigtig fået lov til at nyde hvert et blad, der er dukket frem på hver en gren.

Der var ca. 250 gæster til åbningen i år, hvilket nok delvist skyldtes, at vores nye bestyrelsesformand Ove Lauridsen åbnede Haven.

Vi har åbnet dørene til en helt ny æra som selvejende institution med en stærk bestyrelse.

Formand for bestyrelsen er teknisk direktør i Danfoss Ove Lauridsen, næstformand kulturudvalgsformand Jesper Elkjær. Øvrige bestyrelsesmedlemmer er professor ved Institut for Geovidenskab og Naturforvaltning, Københavns Universitet Anders Busse

Nielsen, kulturudvalgets næstformand Merete Due Paarup, advokat Claus Hagedorn Schultz, økonomi- chef på Koldinghus Bjarne Nissen og chef for pædagogik og undervisning i Esbjerg Kommune Ulla Visbech.

Desuden sidder fire observatører, to fra brugerrådet, formand for GHV, Hans Jørn Anhøj, og formand for Kolding Miniby, Helge Kjerside, samt medarbejderrepræsentant Orla Christensen og undertegnede.

Det er en rigtig god sammensætning, som jeg forventer mig meget af.

I år har vi ikke så meget udefrakommende på programmet, men har fokuseret på mange aktiviteter i eget regi. Ud over de faste store arrangementer, som GHV er en stor del af, har vi flere rundvisninger, nu også på engelsk og tysk samt temarundvisninger.

Vi har mere om naturen i haven for børn og voksne. Vi har fået vores helt egen skolebigård, der allerede har flere bestillinger, end bierne kan følge med til.

Fokus ligger i år også på blomster, bl.a. skal en fra kongehuset på Rosens dag døbe en ny rose og Rosengartneriet *Rosen Tantau* kommer på besøg.

Vi deltager i Odense Blomsterfestival med en kopi af Carl Niensens barndomshave. Der er falkoneropvisning, herreløb, ballonfærd igen i år samt MoveAthon og meget andet.

Se sæsonprogrammet eller læs på hjemmesiden.

Foto: Tine Kierkegaard (*Rh. recurvoides*)

Sidst men ikke mindst skal nævnes endnu en dejlig dag med Rhododendronforeningen, der ved havekulturfondens mellemkomst, har sponsoreret endnu et bed i Kina og et bed med azaleaer i Nordamerika. Det har givet os mulighed for at få tilføjet nogle rariteter, som vi ikke har haft før, bl.a. *Rhododendron recurvoides*.

Besøg endelig de nye bede, se vores forøgede samling og god havevandring!